

✠ POCHVALA BÓH

ČASOPIS EVANGELSKÍCH SERBOW

10. číslo

Budyšin, oktober 1967

Lětnik 17

Hrono na winowc 1967

Stož smilnosť swojemu blišemu wotčehnje, tón wopuści Wšehomóneho bojosc. (Hiob 6, 14)

Je to prawe hrono za reformaciski měsac oktober, kiž k tomu hišće steji w znamjenju 450lětného jubileja Lutheroweje reformacije? Ale dočakće wokomik! Wo čo so jednaše w Lutherowej reformaciji, wo čo džěše Lutheraj? My džensa w nim wjace njewidžimy jenož protestantskeho rjeka, kotremuž čłowska česć a gloria sluša! To tež njeby było po Lutherowych myslach! Wón njechaše nowu cyrkej založić, kiž budže samo mjenowana po jeho mjenje. Wón njechaše sam sebi wulke mjeno činić a wot wšeho swěta, tak daloko hač tón jeho připóznawaše, česćeny a chwaleny być. Wón je sam so mjenował hubjene stworjenje a „měch čerwjow“. Jemu džěše jenož wo Božu česć! Wón bě spóznał ze stróželemi, zo bu Bóh sam wonječesćeny w tehdomnišej bamžowej cyrkwi na příklad přez wikowanje z wotpuskowymi listami Jana Tetzela a druhich. Wón bě nazhonił, zo bě Boža česć a chwalba wohrožena z tym, zo chcyše sebi kóždy wěčnu zbóžnosť sam zaslužić přez zwonkowne pobožne skutki, při kotrychž pak husto dosć běše wutroba „pobožnych“ ludźi, haj samo měšnikow, zdalena wot Boha sameho.

Hrono po porjedže cyrkwinskeho lěta za reformaciski dzeń, 31. oktobra, je přenja kaznja: „Ja sym Knjez, twój Bóh; ty njedyrbiš druhich bohow méč při mni!“ A wšitke jeho wulke skutki a wuspěchi, kotrež wšitcy znajemy a kotrež njetrjebam tu wosebje mjenować, su jenož wuslědk jeho wukładowanja přenjeje kaznje: „My so dyrbymy Boha wyše wšeho boječ, jeho lubować a so jemu dowěrić.“

A rúnje wo to so tež jedna w našim hronu! Čłowjek, wěrjacy čłowjek je wohroženy, bojosc Wšehomóneho a z tym prawu bohobojaznosť wopuścić a jeho na tajke wašnje wonječesć. A to so stawa z tym, hdyž žane prawe styki njenamaka k swojemu blišemu, hdyž jemu prawu sobučłowječnost njewopokazuje, hdyž „jemu swoju smilnosť“, kotruž je jemu winojty, „wotčehnje“.

Hačrunjež je nas runje Luther wučil, zo budže čłowjek jenož prawy činjeny a zbóžny z wěru — a nič ze skutkami zakonja a prikaznjow, dokelž njemóže sebi wón nič před Bohom zaslužić, přetož wón nič nima a móže jenož stać z prózdnymaj rukomaj, njesměmy to wopak rozu-

... a budže jedne stadło a jedyn pastyr!

Z přédowanja fararja Lazara na ekumeniskej nutrności w Njeswaćidle wo scénju wo dobrym pastyrju (Jana 10, 12–16)

My lubujemy wšitcy dobrego pastyrja, wy katolscy a my ewangelscy. My mamy tu před sobu přirunanje z erta našeho Zbóžnika, samowoznamjenjenje Jezusowe, kotrež je so cyle wosebje zanurilo do křesćanskeje wutroby, — a to nic jenož džensa, w nowšim času, ně, hižo tehdom, jako wulke stadło Chrystusowe hišće njebě rozšćěpjene do jednotliwych stadłow a stadleškow. Za to mamy dopokazy z přenjeho časa křesćanskeje cyrkwe, jako so wosadni — w Romje a w Neapolje — zhromadžichu w podzemskich katakombach, hdžež swych njeboćičkich pochowachu. Tam su namakali najstarše křesćanske wobrazy, molowane na scěnu. Tam widžimy nabožinske symbole, podawki z bibliskich stawiznow a wosebje tež postawu našeho Knjeza a Zbóžnika, a to někotre razy předstajene jako dobrego pastyrja. To njejsu žane wulkotne mólbny, žane „fotografie“, to su jednore swědčenja wěry. A kelko tajkich wobrazow a wobrazkow z dobrym pastyrjom njeje so tomu přizamkło w běhu lěstotkow hač do našeho časa, rjanych a mjenje rjanych, wumělskich a bóle naiwnych, k tomu su so přidružile pěsniki a melodije na stróžbe a na sentimentalne wašnje.

Moji lubi, wšu sentimentalnosť dyrbymy džensa wuzamknyć, hdyž spominamy nan dobrego pastyrja, ani njesměmy sebi předstajec pasenje někajkeho młodeho skotu, hdžež luba stara wowka abo mała dušna Hančička kurjatka abo małe huški před

sobu ma. Pastyr israelskeho luda dyrbješe być sylny, zmužity čłowjek, ale tež polny lubosće a starosćiwosće dowěrjenym zwěrjatam napřečo. Wšelaki strach stadłu hrožeše. Zbóžnik tu sam rěči wo wjelku. Abó spominajmy na to, štož młody Dawid w swym pasenju a wojowanju z rubježnikami a lawami praji, prjedy hač hoberskeho Goliata ze swym prokom přima a skóncuje.

Haj, tak so pastyr zadžerži, kotremuž wowcy slušaja. Najenk pak, najaty čłowjeka, kiž to jenož za pjenježy čini, hinak wobchadza abó zachadza ze stadlom. „Wón wopuści wowcy a čeka, hdyž widži wjelka přichadzeć, a wjelk rubi a je rozhanja.“ Ja mam sam za to příklad z lěta 1945, jako běch Serbstwa dla přesadzeny a přebywach w eksilu w Rudnych horach. My běchmy tehdom młodu holcu za naše małe džěci přistajili. Jedneho dnja bě wóna z nimi w zahrodže. Njepřečelske lěta hrožachu a třělachu. Při přenim praskoće z masinowych třělbow běžeše holca tak ruče hač je jenož móžno do pincy — sama! Na džěci bě zabyła, kotrež pomałku, sebi njewědomne stracha, scěhowachu! Tak zachadžeše z nimi, dokelž běše najata. Wjetša sotra, druha přiwuzna, abó mać, by so cyle hinak zadžeržala!

Naš Knjez Jezus Chrystus pak najenk njeje; ně, wótce je jemu, swojemu lubowanemu Synej, stadło přepodał, a syn so wopokazuje jako dobro pastyr, kiž swoje žiwjenje za swoje wowcy dawa. Z tym wón sam pokazuje nam swój najwjetši skutk za nas, wjele wjetši hač hewak wšitke, tež najkrasniše skutki na zemi, na skutk swojeho wumóženja na křižu, před kotrymž so pochiluja a so modla

mić. Wězo budžemy zbóžni jenož z hnadu, ale my smy wohroženi, tutu hnadu zaso zhubić, mjenujcy hdyž je to jedna „tunja hnada“, z kotrež někotryžkuli sebi myslu, zo móže wotpočować. Stož na příklad smilnosť swojemu blišemu wotčehnje, tón je hižom z hnady padnył a njepřindže k wottyknjenemu kóncěj.

Luther sam je to na scěhowace wašnje wuprajil: „Hdyž jónu přindžeš do njebjes a budžeš stać před Bohom, njebudže so Bóh prašeć: Sy křěceny? Rékaš křěceny? — Ně, tak budže wón prajić: Sy-li křěceny a rékaš křěceny, prošu, potom pokaž mi twoje plody, zo móžeš swoju wěru dopokazać!“ A jedyn tajki plód je wutroba smilnosť a wězo k tomu

wjele, wjele druhich. Ale „plody“ praji Luther, nic „skutki“. Skutki čłowjek dokonja — abó njedokonja! Plody njemóže žadyn čłowjek činić! Plody rosća! W tym padže jenož pomha, při Jezusu wostać, kiž je winowy pjenk, a my smy hałozy, kotřiž móžemy jenož na tajke wašnje plody přinjesć, — z hnadu! Wot Luthera damy sebi prajić:

Nětk wjeselće so, křěscenjo, my chcemy wšitcy spěwać skutk Knjeza Boha swojeho, so jeho hnadže džiwac, što Bóh sam na nas waził je, kak mnohe krasne dobroty nam hubjenym je sćinił.

La.

A hdže w léce 1967?

Do Wittenberga!

Čehodla?

Dokelž je Měrcin Luther 31. oktobra 1517 — potajkim před 450 lětami — na durje hrodowskeje cyrkwyje 95 tezew připinył.

Što su tezy?

To su sady, krótke hrónčka.

W kajkej rěči běchu tezy napisane?

We laćanskej rěči.

Čehodla nic w němskej?

Dokelž so Luther z tutym plakatom, kotryž wón tam na cyrkwin-ske durje přiklepa, njewobroci na prosty měščanski, burski a rjemjeslniski lud, ale na profesorow Wittenbergskeje uniwersity, na duchownych a studentow.

Z čim so zaběrachu tezy?

Z wotpuskom.

Što je wotpusk?

Katolska cyrkej žadaše sej wot wěrjacych wěste skutki pokuty: modlitwy, putnikowanje do hnadownych městow, abo wobdźelenje na križowych wojnach (Kreuzzüge). Tele pokutne skutki hodžachu so z pjenjzami zarunać.

Što je na tym porokować?

1. Cyrkej je so na tajke wašnje spytała wobohacić.

2. Lud je měnił, zo može z pjenjzami so do njebjes wukupić.

Je Luther jako přeni na njeprawo wotpuska pokazał?

Před Lutherom su hižo někotřižkuli z wopačnym wašnjom wotpuska so zaběrali, předewšěm Jan Hus.

Z kajkim wuspěchom je Jan Hus přeciwo wotpuskej wustupował?

Jeho spalichu.

Hdy?

6. julija 1415.

Hdže?

W Konstanzu při Bodamskim jězoru (Bodensee).

Što běše Jan Hus?

Profesor Praskenje uniwersity.

Što běše Měrcin Luther?

Profesor Wittenbergskeje uniwersity.

Hdy a hdže je so Luther narodził?

10. nowembra 1483 w Eislebenje.

Hdy a hdže je Luther wumrěl?

18. februara 1546 w Eislebenje — 63 lět stary.

Z kajkim wuspěchom je Luther přeciwo wotpuskej wustupił?

Tež jeho bě cyrkej k smjerci zasudžiła, ale wón njeje na šćěpowcu wumrěl. Boža hnada bě jeho wuchowała. Čas bě nětko za reformaciju zrališi.

Što to je: reformacija?

Wobnowjenje cyrkwy. Luther bě spóznał po čěžkich bėdženjach, zo přińdžemy do njebjes jenož přez Božu hnadu w Chrystusu (sola gratia). Bōh njewočakuje wot nas ničo druge hać džakownu, wjesołu, poslušnu wěru (sola fide). Naša wěra može so jenož zložiť na swjate Pismo (sola scriptura).

Ze wšěm tym chcemy so kōždy džen swojeje jězby znowa zaběrać. Što je reformacija, njemožeš tak skrótka wuprajić, to njedowuknješ čas žiwjenja.

Snano so nam hižo něštožkuli wujasni, hdyž budžemy nětkle hromadze po Wittenbergu chodźić. Wittenberg je tak prawje reformaciske město. Réka wšak hižo „Lutherstadt Wittenberg“. Z połnym prawom, přetož tu je Luther 37 lět swojeho žiwjenja wuknył, wučil, slědžil, pisał, so starał — a so modlił.

Hdyž přez Lobjo (Elbe) jědžeš do Wittenberga, widziš wosrjedz města mōcnej, štyrirōžkojtej wěži měščanskeje cyrkwyje, hdžež je Luther husto

křescenjo wšitkich wuznačow a institucijow a wot kotrehož sameho wuchadža naše zbožo a naša zbožnosť.

Što pak chce Jezus z tym prajić: „Ja mam hišće druge wowcy, te njejsu z teje wōwčernje“? To nas runje džensa zajimuje. Što wone su, te „druhe wowcy“? Ja njewěm na prawe wašnje wotmołwjeć, što je džensa w prawej wōwčerni a što hišće wonka na boku steji. My smy snano přichileni — abo my běchmy to —, přeco w druhim teho widjeć, kiž wonka steji. Słyšmy pak džensa jenož z teho wšeho bolacy fakt, zo je stadło dželene, zo njejsu wšitcy, za kotrychž je dobry pastyr swoje žiwjenje wostajił, we wōwčerni. Ale hlada jmy z dobom na zwjeselacy fakt, zo chcemy runje tu w Njeswacidle džensa znajmjeńša něšto pokazać a předstajeć z teho jedneho stadla w tej jednej wōwčerni, do kotrejež woprawdže wšitcy słušamy pod tym jednym dobrym pastyrjom. A kajke wjesele za našeho powyšeneho Knjeza sameho, tu něšto widjeć wo wusłyšenju próstwy, zo bychu wšitcy jedne byli! —

Wězo njejsu hižo wšitke hrjebje wupjelnjene a wšitke murje a ploty zwottorhane a cyły wulki problem rozrisany. Z tym problemom zaběraja so eksperty na woběmaj stronow

ma w Romje kaž w Genfje při ekumeniskej swětowej radže njeromskich cyrkwyjow. Njech so zaběraja z tym, woni to dyrbyja, a my tež; ale hłowna wěc je, zo smy so tu jako katolscy a ewangelscy Serbja k přěnjemu razej w Božim domje na kemšach zešli, a jedyn je na druhého poslušach, a wšitcy hromadze smy spēwali a so modlili a z tym Bohu česć dali, kiž jemu sluša.

Ta jedna cyrkej Jezom Chrysta na zemi, do kotrejež wšitcy słušamy, njetrjeba jednu a samsnu formu mēc, wosebje nic jednu „uniformu“. Ale jako poslušne wowcy dyrbymy dale hić po puću, kotryž je nam Knjez nětko tak jasnje pokazał. Njebychmy-li to činili, by nam Knjez te zwě-rjata posłał, kiž tež při stadle su, tež hdyž tu w našim tekseće wosebje mjenowane njejsu. To su psy! A kak husto je dobry pastyr dyrbjał w zašlych lětstotkach poslać tute psy, dokelž běchu wowcy njeposlušne, a psy su přimali a kusali. Njepokazuja to cyrkwin-ske stawizny jara jasnje? My pak njejsmy z tym wohroženi, hdyž wšitcy hromadze na swoje wašnje wostanjemy pola jedneho dobrego pastyrja w jednej wōwčerni, w jednym stadle. K tomu pomhaj nam Bōh!

prědował. Njezapomnite su jeho přědowanja, kotrež je wón w léce 1522 wot njeđzele Invokavit hać do njeđzele Reminiscere tam wěđnje dźeržał. Jenož z přědowanjem je Luther zamōhl roznjemdrjeny lud změrować! Do rjaneje měščanskeje cyrkwyje chcemy potom zastupić. Tam změjemy wjele nutrneje radosće.

Na lěwo widziš Hrodowsku cyrkej, na kotrejež durjach něhdy Lutherowy plakat z 95 tezami wisaše. To wšak njeje wjace stara cyrkej z Lutheroweho časa. Ta so spali w Sydomlětnej wōjnje w léce 1760. Něštožkuli je so njeđziwajce wohenja wuchowało. Mosazowe durje z drobnym tekstom 95 tezew su wězo z nowišeho časa. Jelizo so prawje dopomnju, běchu tele mosazowe durje dar poslednjeho němskeho kejžora. Před wołtarjom je pochowany Luther, kotrehož čěto su w zymje a sněze z Eislebena do Wittenberga přewjezli.

Hdyž bě Luther 31. oktobra 1517 připođnju swoju lisćinu na cyrkwin-ske durje přičinił, njebě wón ani z dalka sej na to myslil, zo mōhla tale hodžina za cyrkej tak rozsudna być. Škoda, zo je reformacija cyrkwyje šćěpiła. To njeběše Lutherowy wot-pohlad.

Njepřecelstwo wubudži njepřecelstwo. Njepřecelstwo je hrěch a plōdži hrěch. Na woběmaj stronow je so hrěšiło!

W rjanej wulkej měščanskeje cyrkwi, do kotrejež nětkle zastupimy, wisa zady z boka wołtarja zajimawy wobraz. Na nim su wōtočajo reformacije Luther, Melanchton, Bugenhagen, Justus Jonas a mnozy družu předstajeni, kak woni Božu winicu swěru wobstaraja. Woni plějeja, krjěpja, kopaja, sadzeja nowe štomiki. Na drugej pořojcy widžimy bamžowsku cyrkej, kak je wona wina na wšěm hrěchu a skaženju swěta. Wšo štož wona čini, so stawa pod wliwom čerta. — Takle wšak tež njeđdže. Ženje njeje tak, kaž by na jednej stronje wšo dobre a čiste a prawe a na drugej stronje wšo skažene a činowe było. My džensa na tutón wobraz z małym posmēwkom hlada jmy a so bōrže wobroćimy k druhemu wulkemu a nadobnemu, štož nam poskića tutón slawny Boží dom.

Najbōle nas puta wołtar z krasnymi wobrazami Lukasa Kranacha. Tón moler je nimo Dürera jedyn z najwjetšich němskich mōlerjow. Wón je wjace krōc mōlował Luthera, tež jeho staršeju a jeho žonu. Wón bě wuznamny muž tehdom we Wittenbergu. Wón bě připōdla tež haptkyar a měščanosta. Z Lutherom bě wutrobnje spēčeleny.

Wobhlada jmy sej wołtarne wobrazy bliže.

Horka na lěwo: sakrament swjateje křćenicy. Melanchton křćije džěćatko.

Serbska ewangelsko-katolska nutrnosť

budže 8. oktobra 1967, w 15.00 hodž., w katolskej cyrkwi Našeje lubeje knjenje w Budyšinje při Proscacych wikach.

Srjedža: Bože wotkazanje. Runje dawa Chrystus Judašej dótč do huby. Na Judašowym wobliču je spóznać jeho skazenosć. Wšitcy mužojo, kotřiž z Jezusom za kulojtym blidom sedža, su nadobne postawy Lutheroweho časa.

Na lěwo: sakrament spowědže. Haj, Luther chcyše zwoprědka spowědž jako sakrament připóznać, ale spowědž žane widžomne znamjo nima kaž tamnaj sakramentaj we wodže, winje a w chlěbje. Tuž bě Luther mjenjenja, zo spowědž nima charakter sakramenta. Bugenhagen na tutow wobrazu jednemu hrěchi wodawa. Wón jemu kluč na hłowu kładže, kaž by chcył wotamknýć. Druhemu wón hrěchi njewodawa. Z wuchom kluča wón jeho wot sebje storaka. Tutón druhí je jedyn wosebny ryčer. Jeho Bugenhagen wotpokazuje. Přeco zaso so wótcam reformacije porokuje, zo su na boku bohatych stali. Tutón wobraz nas hinak wučí. Bohatemu so hrěchi njewodawaju!

Pod tutymi třomi wobrazami widžimy Luthera na klětce. Tu mamy Lutherowe wobličo wot wulkeho wumělca tamneho časa. Tajkeho potajkim mamy sej Luthera předstajić. Luther předuje nutrnje wosadže. Što ma wón wosadže připowědać? Ničo druge hač križowaneho Chrystusa, na kotrehož jeho prawica pokazuje. Snano móžu wam na přichodnym kublanskim dnju tutón rjany a wuznamny wobraz pokazać.

„Chrystus praji: Ja chcu was wučić, zo byšće pobožni a zbožni byli, ale nic kak byšće nowu politiku započeli.“

Luther we wukładowanju 80. psalma

Dolho bychmy so hišće w tutej rjanej a wulkej cyrkwi rozhladować móhli. Pohladajemy skrótko hišće na zajimawu bronswowu dupu, džěło Hermannna Vischera. W tutej dupje je Luther swoje pječ džěci wukřići.

Při woltarnišću dopomina nas maly kamjeń, zo je tam čělo šwedskeho krala Gustava Adolfa jednu nóc na marach ležało ducy po puću wot bitwišća pola Lützena do Šwedskeje (w nowemburu 1632).

Hdyž pónđžemy dale do Lutheroweho domu, nam nadpadnje, kak wjele wuznamnych mužů je Wittenberg hospodował. Zo bych jenož někotre mjena mjenował: Bugenhagen, Justus Jonas, Simon Dach, ruski car Pětr Wulki, Giordano Bruno atd.

Džemy nimo Melanctonoweho domu. Tutón rjany dom bě natwarěn dał kurwjerch Bjedrich swojemu wulkemu profesorej, kotrehož džensa hišće rady mjenuja „praeceptor Germaniae“ – wučerja Němskeje.

Wša sława Wittenberga wuchadža wot Luthera. W lěće 1502 bě sakski kral w swojej małej, njeznatej residency uniwersitu založil. Přez profesora Luthera bu Wittenbergska uniwersita po cyłej Europje znata. Ze wšěch možnych krajow přichwatachu studenca. Městačko z 3 500 wobydlerjemi dyrbye 2 000 studentow a hišće wjace hospodawa. Za Lutherowy čas dosta Wittenberg swój měščanski raz, kiž wón džensa hišće

ma. Tehdom so natwari tež rjana radnica, jedna z najrjenšich srjedźeje Němskeje.

Na rańšim kóncu znutřkowneho města steji klóštr Augustinskich mnichow. W tutym klóštrje bydleše Luther jako mnich „Martinus“ a jako profesor. Hdyž so Luther wosrjedž hrózbneje burske wojny 1525 z Katharinu z Bora woženi, dari jemu sakski kral tole twarjenje. Tu je nětko wobšěrny muzeum. Štož tutón muzej z dobrej chwily a wulkej pilnosću přechodži, tón potom dokładnje znaje Luthera a jeho dobu.

Hdyž widžach tam dolhi rynek wulkih a tolstych knihow, kotrež je Luther napisał z wulkej wučenosću, pobožnosću a zmužitosću, dopomnich so, kak je Luther přeciwo swojej woli na uniwersitny kateder přišoł.

W lěće 1512 sedžeše Jan ze Staupitz, Lutherowy duchowny wóte a přečel, z młodym magistrum Lutherom pod krušwinu a jemu radžeše: „Knježe magistro, wy dyrbiće doktor a přečar swjateho Pisma być, tak zmjejeće něšto prawe za džěło.“ Staupitz wěak mjenješe, zo so Luther přewjele sam ze sčbu zaběra, zo by kmańšo bylo, hdy by wón wulki na-

dawk dóstał. Luther so spječowaše, ale Staupitz njepopusći. Tuž Luther wšón rozhorjeny zawoła: „Knježe Staupitzo, w mje wokolo přinjeseće. Ja to ani štwórc lěta njewutraj!“

Ale Staupitz wotmołwi žortujo: „Naš Bóh dyrbi wjele a wulke wěcy dokonjeć a trjeba temu mudrych

„To je prawa křescanska wěra, kotraž njeprajijenož: Chrystus je Knjez, ale kotraž rjeknje: Chrystus je mój Knjez.“

Luther

ludži, kotřiž jemu pomhaju. Hdyž wy při tym wumrjejeće, tak budžeće Boží radzićel w njebjesach.“

Tuž dyrbyeše so Luther poddać a swoje doktorske džěło napisać. 17 zlotych, kotrež mějachu so za doktorstwo nawdać, dyrbyeše sakski kral za chudeho mnicha zaplaćić.

Čas žiwjenja bě to za Luthera sylny trošt, zo je wón nuzowany tutón puć nastupił, Bože słowo předować a wukładować.

Luther je nimale cyłu Bibliju po laćanskej rěči z hłowu móhl.

Gerhard Wirth

Biskup a farar

Drohota so šerješe po Serbach. Wona dobywaše so samo do domow wosebnych a bohatych ludźi. Skrótko: tež měščanski knjez biskup dyrbyešće tradać. Hdyž bě so nahlódnil, dopomni so na svojich fararjow na wsach, kotryřnz wosadni po starym naložku a po přichilenosći tam někotry dobry kusk do domu nošachu.

Tuž napisa biskup lisćik Radworskemu fararjej a prošeše wo tři pječene kački. Tajke ptački tehdom po Radworju tež njelětachu na wuběranje. Radworski knjez farar pak sebi wědžeše pomoc.

Najspušćomniši čłowjek w cyłej wosadže běše chěbětár. Teho pōsta farar na puć do města z tymi chlōšćenkami. Přitykny hišće krōtki postrow, zo bychy te kački derje dōše a sōdžale.

Chěbětár – hačrunjež hižo trochu schileny, tola hišće dosć čily – postupowaše spěšnje po drōze wot Radworja do města. Ducy žarowaše wo swoje wbohe nukle, kotrež běchu jemu njedawno zeslakałe. Dolhi čas hižo njeběše ani kuska pječenje wuhladał.

Bōle takle přemyslowaše, bōle wuwalowaše woći na swoje kački, kotrež wón přeco zaso přehlada, zo tola njeby žana wulečala.

Tuž so jemu we hłowje zablyskny: Jedna kačka za knjeza biskupa, jedna za kucharka – ale čehodla tři? A wón so posydný na dubowy pjenk při drōze a smili so nad třečej kačku. Hdyž bě ju spōžerał, wokřewi so w bliskej korčmje z wulkim karanom piwa. Wina njemějachu, štož by to najhōdnije piće při tajkej hosćinje bylo.

Brēmjo běše nětko wo někotre punty lōše a nješeše so lěpje. W měsće so nihdže njezakomdži, ale woteda skerje a lěpje swój drohi poklad do kuchnje knjeza biskupa. Kucharka bě njemało zwjeselena dla tajkeho žadneho dara a zawoła svojego wyso-

keho knjeza. Tón poklepa chěbětárja přečelnje na ramjo a čitaše z radosću rjadki Radworskeho fararja.

Na to přehladowaše wón brēmješko hišće raz. Kajakje překwapjenje! Wón so njebě mylił: jedyn drohi ptačk běše so bjez slěda zhubił!

„Knjez farar pisa, zo je tebe wotpōstał z třomi kačkami“, praji spōdžiwany ze slědžacym hōsom wbohemu chěbětárjej.

„Tak drje je bylo, wysokodostojny knježe.“

„Ale jow stej jenož dvě kačce w twójim brēmjesku“, porokuje biskup.

„To pak je dziwno, jara dziwno... Zawěrnje: njewidžu tež ničo hač jenož dvě...“

Wobaj rozmyslowaštaj dale, ale njemōžeštaj tu wěc wujasnić. Na kōncu pōsta biskup chěbětárja domoj z dzakownym listom, kotryž to hōdančko wo třečej kačke njezamjelča.

Chěbětár chwataše zaso do Radworja a woteda swojemu knjezej fararjej biskupowy list bjez wšitkich slowow.

„Nanu!“ wali so farar po čitanju na chěbětárja, „dwe kačce sy jenož přijněl do města?“

„Tak je, knjez fararjo!“

„A nichtón njewě, hdze je ta třea kačka wostala?“; praša so duchowny z hōžacym hōsom dale. „Ani wysokodostojny knjez biskup njeje to wuslōdžil?“

„Tak je, knjez fararjo.“

„Tu třecu kačku sy ty zežrał, ty njeplecho!“, cychnuje farar rozhněwany na chěbětárja.

„Tak je, knjez fararjo“, wotmołwi k třećemu razej pokornje nabojanya služobnik Božeho domu.

Po chwili pak so Radworski farar změruje, pohlada ze smějkatatym wočkom na wboheho hrěšnika a rjeknje:

„To pak raz widžiš: farar je mudriši dyžli biskup!“ Herbert Nowak

Wosadow

Bukecy. Naš Gusta Zahrodnik je njebohi. Bóh Knjz jeho wotwoła njedzelu 3. septembra po čezkej chorosci. Swěry serbski prócowar a horliwy křesćan je na Božu prawdu šo! Wón běše nadobny čłowjek wurunaneje, měrnej powahi. Kak rady so z nim zetkawachmy a witachmy pak na serbskim schadźowanju abo na serbskich kemšach, kotřež lědma hdy skomdži. Wón je ze skutkom — tež w čezkich poměrach dopokazał, zo běše jemu swjaty nadawk Jana Kiliana namołwa:

Serbja zachowajće swěru
swojich wótcow rěč a wěru!

Lochka budź jemu ródna serbska zemja, kotruž je lubował, a njech so swěći jemu njebeske swětło, kotrehož je so stajnje kručě nadzijał. Lu.

Bukecy. Arnošt Kokela, pjekarski mištr w Bukecach, městopjedsyda cyrkwinskeho předstejerstwa, smědžeše 16. septembra swoje wosomdžesaćiny w kruhu swojeje swójby w čilosći a strowosći swjeći. Bukečanska wosada je jemu džakowna za wšu swěru. Na serbskich cyrkwinskih swjedenjach so wón z wulkeje lubosću wobdžela. Wšitcy, kiž jeho znaju, maju jeho rady. Bóh spožć jemu dale miły wječor žiwjenja.

Hrodzišćo. We 8. čisle Pomhaj Bóh je so něšto pisalo, štož njeje prawe. Tam steješe, zo z Hrodzišćanskeje wosady ničto na Cyrkwinskim dnju w Slepom był njeje. My smy tam pobyli z dwěmaj wozomaj, w každym štyri wosoby. Tři wosoby su z Bartškim busom sobu jěli. Tak su jednaćo z našeje wosady Slepjanski Cyrkwinski džen nazhonili.

Jara je mje zwjeseliło, štož je Slepjanski knjz farar přijal. Wono njedosa, zo je so nam na Cyrkwinskim dnju lubilo, ale zo by so naša wěra posylila. To daj Bóh. Wu.

Njeswaćidlo. Wosada swjećeše po zwučenyj wasnjy poslednju njedzelu w awguste swój žnjowodžakny swjeden. Zběrka tuteho swjedenja je lětsa wunjesła 6 040,89 hr. za dotwarjenje kantorata. Bóh Knjz žohnuj šćedriwych daricelow a bohate dary!

Klukš. Nimo měry wažne su za naše žiwjenje wjele. Jeli so njemóžeš wjace wjeselić, tak sy hižo napoľ morwy a twój njepřečel so wjeseli. Tola přeco zaso so nam wjesela darja. Njedawno dosta Klukšanski farar telegram do domu, zo móže sej do Berlina po awto přińc. Što njeby tajki telegram wital? Kak nimo měry wulke su wjele, hdyž ani wjace wěriš njejsy, zo móhla tuta situacija woprawdźitosć być, a tebi powěsć prinjesu! Haj, to je wjeselo! Zaso je na farje Trabant, kiž škita před deščom a zymu, před blótom a druhim. Nětko budze džěło wo něšto lóse. Bohu a bratram so džakujemy za tajke wjele. Wosada so jara wjeseli. Wona bě zrudna, jako přeni awto wotjědze, wo kotrymž mjenjachu, zo tu wostanje.

Wosada ma wotmyslene, kantorat (staru šulu) znowa wobmjetać. Kóždy, kiž twari, wě, kak čezko so džensniši džen twari. Žani ludžo, je-li zo material maš. Mamy material, tola

hač dotal hišće móžno njebě, kantorat porjedzić. Tola naš twarski mištr, knjz Domaška ze Zdžery, je nam přilubił, do zymy naš dom wobmjetać. Bóh daj! Wosada so swěru wo to postara, zo tež dosć pjenjz budze. Hač dotal so přepodachu na 700,— hr. Za naš twar budžemy wokoło 5 000,— hr. trjebać. Najwjetši wosobinski dar su 100,— hr. Bóh žohnuj wšitkich daricelow a wšě dary.

Rakecy. Wjeselimo so z Rakečanskeje wosady, zo je so jej poradziło, wosadnik „Informationen“ wudawać. Za wosadne džěło a žiwjenje je tajke loppjeno wažna wěc. Hižo je so štwórtě čisto w Rakečanskeje wosadze rozpredawalo. Wosada rady tute loppjeno woteběra. Što wě, hač njebychu so někotři wjeselili, hdyž by z loppjena widjeć było, zo su w Rakečanskeje wosadze tež Serbja doma. Haj, a hdyž bychu so jenož serbske kemše serbsce wozjewili. Čišćernja by sej najskerje móhla serbske pismiki wobstarać.

Rakecy. Naša swěrna kemšerka a pilna čitarka „Pomhaj Bóh“, knjeni Němcowa z Noweje Wsy, smědžeše 25. awgusta swoje 80. narodniny swjeći. Naš pozawnowy chór běše přeni raz zaso mjez gratulantami. Bóh Knjz spožć jubilarce strowosć a spokojny wječor žiwjenja.

Swěry Serb a doholětny cyrkwinski předstejićer, knjz Koppenatsch z Hermanec, je 19. julija swoje 75. narodniny swjeći. Krótko po tym dyrbeše swojeje chorosće dla so zastojnstwa cyrkwinskeho předstejićerja wzdać. Zawěsće móža so hišće mnozy na to dopomnić, kak je na poslednim Serbskim cyrkwinskim dnju w Bukecach před mikrofonom serbske ludowe spěwy zaspěwał. Naša wosada ma so jemu wjele džakować. Wosebje za twar hale w Hermanecach je so jara zasadił. Kak husto bě jenički z Hermanec na kemšach. Bóh Knjz budź dale z nim a daj jemu čilosć a strowosć.

Naš sobudželaćer, knjz Gerhard Hoch, kotryž z Hodzija pochadza, je wot 1. septembra sem pońnje jako chěbětár, pohrjebnišćowy mištr a pomocny katech přistajeny. My smy džakowni, zo smy tajkeho mlódeho a aktiwneho pomocnika za našu wosadu namakali. Přemjy jemu Bože žohnowanje za wšitke džěło.

Wjeselimo so, zo je nam Rada wokrjesa dowolnosć dała, měsačnje wosadne cyrkwinske loppjeno čišćeć dać. Nimale do každeho ewangelskeho domu móžemy swoje „Informacije“ posłać.

Njedzelu, 3. septembra, smy swječili lětuši žnjowy džakny swjeden. Přez 1000 ludži ličaca wosada bě so zešla. Woltar bě krasnje z darami a najwšelakorišimi kwětkami wupyšeny. Na dupje bě zaso rjana žnjowa króna. Na darach je so nawdalo 3 200,— hr. To je wo wjele wjace hač w zašłych lětach. Za to wšěm wutrobne Zaplać Bóh!

Budyšin. Njedawno džěło po Michaškim pohrjebnišću. Pozastach přerowje swěrneho prócowarja prof. dr. Arnošta Muki. Běch jara zrudny, zo so tutón row wot Serbow, za kotřež je wšo w swojim žiwjenju činił, nje-wothlada. Njeje w Budyšinje žana swěrna serbska duša, kiž by móhla tutón row wothladać? To je tež Twój nadawk!

Skeptika

Nimo optimizma šmjata so do wšeho skeptika. Tak so někotři skeptisce prašeja: kajki změja poprawom wuspěch naše serbske ekumeniske schadźowanja? Po tak krótkim času so hižo za wuspěchami prašeć, to je krótkowidne. A tola: wone su na swoje wažnje nimoměry wuspěšne. Njeje to wuspěch, zo ewangelscy a katolscy Serbja w jedneje a tejsamej cyrkwi sedza, so modla, kěrlušy spěwaja a na Bože słowo sluchaja? Što by to w starych časach za móžne mě? Haj, to bě tehdom samo hrěch a tohodla zakazane. Wězo budze hišće dolho trać a jara husto budžemy so dyrbeć schadźować, přjedy hač so na sebje woprawdže zwučiny. Wšitko je nam hišće přenowe. Katolskim so wšelake njelubi w ewangelskich cyrkwach, spěwy a wurazy su jim zdžela cuze, ceremonije su jim přesuše a přeskromne. Ewangelskim pak so tež wšitko njelubi pola nas. Woni z hinašimi woćemi hladaja na naše ceremonije, kiž su jim přepěšne a triumfalistske, barokne a zastarske, mjenja samo, zo njejsmy dosć nuterni, ale so wučěkamy do wonkownych akcijow. Smy předoħo sej skoro kaž cuzy byli. Dyrbimy so najpřjedy zaso wopytować, zo bychmy so lěpje, haj scyła prawje zeznali a móhli sprawnje druheho a jeho wažnje posudžować.

Dobra wola je na woběmaj stronamaj. To je za spočatk jara wjele. Tohodla njetrjebamy być skepticy. Přewostajmy Bohu, kajke budu skónčnje wuspěchi. My dyrbimy přenje kroćele činić, to štož je nam móžne a wokomiknje dowolene. Generacija po nami pónđe dale a cyle wěsće džakownje na nas spominajo wulke wuspěchi hibanja k jednocě wšěch křesćanow wuhlada. Telko je nam mjenujcy jasne: wróćo tón puć wjace njepowjedze. Chrystus je našemu časej dał wulku šansu. Ekumeniske hibanje njekatolskich cyrkwow a naš koncil su tón wulki Boži dar cyrkwjam w 20. wěku. Wjeselimo so, zo ma tež naš mały serbski lud tych mužů a te žony, kiž z ekumeniskim elanom pod našimi skromnymi poměrami po pućach zbliženja kroča. Štož džensa ekumenisce njemysli, ale jenož so chowa do murjow swojeje cyrkwy, tón njestluzi přichodej, tón njestjeji w cyrkwi našeho časa — tón Chrystusowu wolu njeznaja. To je surowa kritika.

Přichodna ekumeniska nuternosć je njedzelu, 8. oktobra, w 15.00 hodź, w Serbskej cyrkwi w Budyšinje. Po kažym z bohatym wopytom z woběju stron — duchownych a lajkow — zo rozumimy znamjenja časa, zo njejsmy skeptikarjo, kiž stajnje jenož skiwla, to tola tak a tak nič njewunjese, ale optimisća-křesćenjo, kiž drje so wědza mali a slabi w swoich skutkach, ale maju wšu nadziju na Chrystusa, kiž wuspěchi wobradza po swojej woli a našim prócowanju!

(Z Katolskeho Posola — M. W. Chr.)